

Wacht met eerste snede tot ruim 3.000 kilo drogestof

'Maai niet te vroeg'

Boeren doen er verstandig aan pas te maaien als er meer dan 3.000 kilo drogestof per hectare kan worden geoogst. Dat stelt adviseur Sjon de Leeuw van PPP-Agro Advies. „Snelle kuilen zijn in de regel lastiger door de koe te benutten. Zorg voor voldoende rust in het product.”

Sommige veehouders vinden het een sport de maaier zo vroeg mogelijk achter de trekker te binden, weet De Leeuw. Toch adviseert hij zijn klanten om hun geduld te bewaren als het eind april, begin mei mooi weer begint te worden. „Kwaliteitswinning op zich is geen kunst. Het is de uitdaging om die kwaliteit te winnen, die de koeien goed weten te benutten.”

Boeren kijken nog te vaak naar de VEM-waarde op hun kuilanalyse, zegt de adviseur. „Ze vinden het prachtig om een VEM-getal van 920, 940 of zelfs 980 te zien staan. Maar op het moment dat een koe het

kuilgras amper weet te benutten omdat het verteringsproces te snel gaat, ontstaan er problemen. Dan kun je nog wel zo'n mooie uitslag op papier hebben, het rendement van je product is te laag. En een te snelle kuil compenseer je ook niet direct door maïs bij te voeren.”

Structuur

De Leeuw vindt een drogestofopbrengst van 3.000 tot 3.500 kilo per hectare het minimum voor een goede eerste snede. „Hoe vroeger je maait, hoe minder structuur er in het gras

zit. Ook valt de hoeveelheid altijd tegen. Daarnaast bevat jong gras veel kali en ruw eiwit en het product heeft een te hoge verteringscoëfficiënt. Bovendien jagen deze drie factoren elkaar ook nog eens extra op.” Als een boer in het najaar een poosje een snelle voorjaarskuil voert, hoort De Leeuw regelmatig klachten als 'de koeien geven veel melk, maar ik houd ze niet in de benen'. Met het gevolg dat er moet worden bijgestuurd door bijvoorbeeld structuur aan te kopen. „Dan denk ik: waar ben je mee bezig. Als de veehouder wat langer met maaien had gewacht, had hij deze problemen

Voor het maaien van de eerste snede loont een stukje geduld zich al snel, vinden Gerard Abbink en Sjon de Leeuw.

waarschijnlijk niet gehad."

Ook al zit er minder VEM in een latere voorjaarskuil, de drogestofopbrengst is vaak hoger, de verteerbaarheid iets lager en het opjagen van het product door ruw eiwit en kali wordt minder. Ook zit er vaak meer suiker in; volgens De Leeuw een dankbare energiebron voor koeien. Mogelijk bevat het gras wel minder eiwit, maar dat is niet zo moeilijk te compenseren, vindt de adviseur."

Verschillen

Maar wat is vroeg en wat is laat maaien? Volgens De Leeuw zegt een datum helemaal niets: het gaat om de kilogrammen drogestof per hectare. „De ene streek is vroeger dan de andere, maar ook op percelen binnen een bedrijf kunnen er verschillen zijn. Kijk dus voortdurend naar je grasbestand. Loop regelmatig een rondje door het land, om goed in beeld te houden wat er op de percelen gebeurt.“ De meeste boeren hebben voldoende ervaring om goed in te schatten

hoeveel kilo's drogestof er op een hectare staan, meent hij.

Percelen met een ouder of minder goed grasbestand kunnen heel snel groeien. Als je die wat vroeger maait, oogst je toch structuur met behoud van kwaliteit, vervolgt hij. Percelen met een jonger grasbestand kunnen beter wat later worden gemaaid. „Hoe beter de grasmat, hoe minder kwetsbaar je bent. Als je het gewas op de juiste hoogte afmaait, blijft de grasmat heus wel in tact.“

Oplossing

Volgens De Leeuw kan het een oplossing zijn de eerste snede in twee of zelfs in drie keer te maaien, hoewel dat arbeidstechnisch misschien niet de meest interessante optie is. „Vooral bij de eerste snede is het belangrijk zo veel mogelijk te oogsten, om er zo lang mogelijk van te kunnen voeren. Als gras volop in de groei zit, kan het eind april, begin mei 150 tot 200 kilo drogestof per dag bijgroeien.“ Bij normale weersomstandigheden gaat de

kwaliteit in ieder geval niet achteruit. „Vaak zie je echter dat als boeren gaan maaien en het loopt lekker, alles er in een keer wordt afgehaald. Maar ze beseffen niet dat wanneer ze een paar dagen wachten, de opbrengst zoveel hoger kan zijn“, aldus de adviseur. Wil een boer toch vroeg maaien, omdat hij bijvoorbeeld ruimte moet maken voor beweiding, dan raadt De Leeuw aan de bemesting daar op aan te passen. „Veehouders bemesten in de regel voor 3.500 kilo drogestof per hectare. Wanneer er (veel) minder wordt geoogst, is het product qua bemesting te rijk, waardoor het lastig te benutten is voor de koe. Als je niet kunt of niet durft te wachten, bemest dan voor een lichtere snede van bijvoorbeeld 2.700 kilo drogestof per hectare. Het product wordt dan minder opgejaagd, waardoor de koe er minder last van heeft.“

Verhouten

Voor het maaien van de eerste snede loont ►

'Bij later inkuilen niet te zwaar bemesten'

Melkveehouder Arjan van Diemen uit Vlist (Z.-H.) is een groot voorstander van laat inkuilen. Hij voert zijn 75 koeien alleen kuilgras en hooi. De belangrijkste redenen voor later maaien zijn een betere benutting van het gras en de gezondheid van de koeien.

„We hebben bovendien veel herfstgras“, vervolgt de boer. „Dit gras is een mooie goedkope aanvulling op de eiwitbehoefte in het rantsoen. Vanwege de mineralisatie zit hier op de veengrond meer eiwit in het herfstgras dan op klei of zand.“

Herfstgras bevat naast meer ruw eiwit weinig ruwe celstof en het product is doorgaans minder smakelijk, weet Van Diemen uit ervaring. „Je kunt dus niet 100 procent herfstgras aan je koeien voeren. Als je in het voorjaar wat later maait, heb je meer ruwe celstof, een lager ruw eiwit en het gewas is sneller droog. Ik vind het geen probleem om een voorjaarskuil van 45 procent droge stof te voeren.“ Bovendien is de groeisnelheid per dag in het voorjaar het hoogst, vervolgt hij. „Als je het gewas een paar dagen langer laat staan, kan er gemakkelijk 200 kilo drogestof per dag bijgroeien. Nadeel is een tragere hergroei. Maar je moet niet pas gaan maaien als het gewas al helemaal dood is.“ Als je de eerste snede wat grover wilt inkuilen, moet je niet te zwaar bemesten, vindt Van Diemen. „Die laatste 20 kilo KAS per hectare hoef je niet meer te geven.“ Voor een snelle hergroei laat hij na het maaien het land bemesten met een sleepslang en zo veel mogelijk water. „Dan komt de mest mooier op het land te liggen, waardoor het beter opneembaar is door het gewas.“

Van Diemen voert bewust alleen gras aan zijn koeien. „Wij zijn met 49 hectare en 75 koeien vrij extensief. We hebben vier jaar maïs geteeld, maar dat kon niet uit. We hebben hier lange, smalle percelen, met veel water. Het teeltbare oppervlakte is daardoor te klein in verhouding tot gras.“

De melkveehouder kuilt de eerste drie sneden in; vanaf half augustus gaat het gras in de ronde baal. Ronde balen conserveren beter en je kunt gemakkelijker kleine stukken maaien, zegt hij. „Wij zijn een voorstander van beweiden. Maar dan moet je je koeien wel schoon gras aanbieden.“

Inkuiljournaal

Barenbrug Holland komt tussen eind april en eind mei wekelijks met een Inkuiljournaal. Productmanager voedergewassen Edward Ensing geeft in een filmpje op de website www.barenbrug.nl als een soort Gerrit Hiemstra informatie over grasopbrengsten, kwaliteit van het product en het weer.

Graszaadveredelaar Barenbrug maakt voor de informatie gebruik van acht proefveldjes door heel Nederland. Elke week worden daar grasmonsters genomen, om zaken als VEM, (ruw) eiwit, suiker, kilogrammen drogestof en cetera te bepalen. Aan de hand van die resultaten wordt een advies gegeven voor het juiste inkuilmoment.

Het moeilijke van dit initiatief is dat er op maandag metingen plaatsvinden, op woensdag resultaten binnenkomen en op donderdag een advies de lucht in gaat, zegt Ensing. „Daarbij moet je er rekening mee houden dat er elke

dag gemiddeld 150 kilo drogestof bijkomt.” Hij geeft toe dat het Inkuiljournaal een ambitieus concept is. „We moeten dit project wel waarmaken.” Volgens de productmanager is er behoefte aan een Inkuiljournaal. „Ik merk in de praktijk dat er nog veel vragen rondom het inkuilen bestaan. Wat is het juiste inkuilmoment? Moet ik wel of niet een keer extra schudden? Hoe beperk ik de verliezen? En wat zijn de invloeden van zon en wind op het product? Op deze vragen willen we in het journaal antwoord geven.” Ensing benadrukt dat de veehouder verantwoordelijk blijft voor zijn eigen inkuilproces. „Wij geven advies hoe je zou kunnen denken als je naar ruwvoer kijkt. Daarnaast laat het weer zich niet altijd voorspellen. Het blijft lastig om dat ene onweersbuitje op tijd te zien aankomen. Vandaar dat we de veehouders aanraden Buienradar ook zelf goed in de gaten te houden.”

een stukje geduld zich al snel, vindt ook Gerard Abbink, productmanager veehouderij bij BLGG AgroXpertus. Volgens hem is de eerste snede niet snel te structuurrijk, omdat de doorschietdatum van de huidige gangbare grassoorten pas rond 1 juni ligt. „Tot die tijd gaat het gras niet bloeien en niet verhouten. Daardoor blijft de voederwaarde goed op peil”, zegt hij.

Als je voor een goed verteerbaar product wilt gaan, kun je de eerste snede dus best wat langer laten staan, zegt Abbink. „Kies bij de eerste snede voor de grootste massa op het veld, voor een hogere opbrengst.” Maar, waarschuwt hij, blijf voor de tweede en derde snede goed naar je grasmat kijken. „Dit gewas

moet sneller worden gemaaid, omdat het eerder in bloei schiet. Dat gaat dan ten koste van de voederwaarde.”

Fosfor

Volgens de productmanager kan het ook voor de bedrijfsspecifieke excretie interessant zijn om een iets zwaardere eerste snede te maaien. „We hebben vorig jaar gezien dat een zware snede relatief minder fosfor bevat. Daardoor kan een boer in de BEX meer mestruimte creëren. Maar het meestal grovere product moet wel in het rantsoen passen. Als een koe qua melkproductie niet goed op het voer reageert, is het positieve

effect voor de BEX ook weer weg.”

Abbink vindt dat een veehouder bij het tijdstip van maaien vooral moet kijken naar het totale rantsoen op zijn bedrijf.

„Als er voldoende structuur in andere voercomponenten aanwezig is, maar er is wel een eiwitrijk product nodig, kan een jong gemaaid kuil een goede aanvulling zijn. De laatste jaren zie je echter dat sommige kuilen in snelheid zijn doorgeschoten, waardoor er structuur in de vorm van luzerne of graszaadhooi moet worden aangekocht om het rantsoen te compenseren. Als er in principe voldoende ruwvoer op het bedrijf aanwezig is, betekent dat toch een extra kostenpost.” ■

‘Door torensilo vroeg met inkuilen beginnen’

Louis de Groot uit Giessenburg (Z.-H.) probeert elk jaar op tijd met inkuilen te beginnen. Reden hiervoor is dat hij inkuilt in een torensilo. „Dat betekent dat ik beperkt ben in mijn capaciteit, omdat ik slechts 25 hectare per keer kan verwerken. Voordat het laatste gras van de eerste snede weg is, ben ik anderhalf tot twee weken verder.”

Zodra het weer stabiel is en er voldoende gras op het land staat, koppelt De Groot de maaier achter de trekker. „Hoe eerder ik ruimte kan maken, hoe beter ik kan spreiden. Het laatste gras is toch al vrij zwaar. Steeds meer boeren schakelen de loonwerker in, zodat ze al het gras tegelijk kunnen weg rijden. Dat is voor ons niet interessant, omdat het dan te duur wordt.”

Het melkveehouderijbedrijf van De Groot is wat automatisering betreft volledig ingericht op de torensilo's. „Ik stort het gras vanuit de opraapwagen in een doseerbak, die zich zelf leeg werkt in de silo. In de tussentijd haal ik een nieuwe vracht van het land. Dat werkt perfect.” De Groot kan ongeveer 100 hectare in een silo inkuilen.

De Zuid-Hollander ervaart niet dat zijn kuil door het vroege voorjaarsgras te snel wordt. „Het fijne gras beslaat ongeveer 25 procent van de inhoud van de silo. Daarbovenop komt een product met wat meer structuur. Het voordeel van een silo is dat je geen last hebt van broei en het gras is smakelijker.”

Mocht de kuil toch te weinig structuur bevatten, dan voert de boer stro of hooi bij.

De melkveehouder vindt de inkuilperiode ieder jaar weer spannend, omdat hij een langere periode van stabiel weer nodig heeft. „Met een torensilo moet je iets droger inkuilen: ik streef naar minimaal 45 procent drogestof per hectare, maar 50 of 55 procent drogestof is geen uitzondering. Dat betekent dat het gras langer op het land ligt en dat ik vaker moet schudden.”

De Groot melkt 230 koeien op 140 hectare. Hij is een voorstander van weidegang. Dat is ook een reden dat hij vroeg begint met inkuilen. „Hoe eerder er weer etgroen in het land staat, hoe beter. Ik moet mijn koeien wel op productie houden.”